

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	T. Stelpstra	Datum	21 september 2022
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	10483791
E-mail	tjeerd.stelpstra@utrecht.nl	Onderwerp	Aanpak overlast en geweldsincidenten Stationsplein (Bollendak)
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Er is sinds langere tijd sprake van stevige overlast, intimidatie en geweldsincidenten op het Stationsplein onder het 'Bollendak'. Daarnaast is er sprake van een stijging van winkeldiefstallen en zakkenrollerij in met name de binnenstad. De driehoek heeft deze problematiek al langer in het vizier. Afgelopen periode is er een aantal gewelddadige (steek)incidenten geweest. Deze incidenten staan niet op zichzelf, maar laten een zorgelijk patroon zien van overlast en geweld. Dit is aanleiding geweest voor de driehoek om bij elkaar te komen en extra maatregelen te treffen om de veiligheidssituatie rondom het Bollendak te verbeteren. De huidige situatie is onacceptabel. Het heeft een grote impact op omwonenden, winkeliers, bezoekers en passanten.

Met deze brief willen we u informeren over de problematiek en de verscherpte en vernieuwde maatregelen die door de driehoekspartijen (gemeente, OM, politie) worden getroffen.

Het probleem van de overlast op het plein onder het Bollendak is hardnekkig. Verschillende (groepen) personen hebben aandeel in deze overlast. Soms is er sprake van overlast van personen met een drugs- of alcoholverslaving. Op andere momenten is er een groep EU-arbeidsmigranten die een aandeel heeft in de overlast. Wat daarnaast opvalt is dat een sterke stijging te zien is van overlast die wordt veroorzaakt door een mobiele groep vreemdelingen. Het gaat hier veelal om zogenaamde 'veiligelanders'¹. Het mobiele karakter van deze groep (veelal afkomstig van buiten Utrecht), hun 'status' als vreemdeling uit een veilig land en het feit dat het uitzetten van deze vreemdelingen zeer ingewikkeld is, maakt de aanpak van deze doelgroep complex. De aanpak van overlast en crimineel gedrag van deze groep vraagt om meer maatwerk en sterke samenwerking met het Rijk.

Algemene maatregelen tegen overlast

Extra inzet handhaving en politie

Per direct is er extra toezicht van gemeentelijke handhavers én politie op het plein onder het Bollendak en de directe omgeving tijdens de late middag en avond. Het gaat om vier tot zes extra tijdelijke handhavers en toezichthouders.

De politie pleegt extra inzet en is daarbij dagelijks zichtbaar aanwezig, treedt handhavend op bij APV-overtredingen, verstoring van de openbare orde en bij andere strafbare feiten. De politie heeft twee extra koppels (vier agenten) toegewezen voor de binnenstad. De aanwezige politie wordt ondersteund door signalen en observaties vanuit het cameratoezicht.

Maatregelen uit het bestuursrecht en strafrecht

- Met informatie en onderbouwing van de politie ben ik voornemens om zo snel mogelijk een gebied rond het Centraal Station (inclusief het Stationsplein) als verblijfsontzeggingsgebied aan te

¹ Onder veiligelanders verstaan we vreemdelingen in Nederland, afkomstig uit een land van herkomst die door de Rijksoverheid als veilig wordt aangemerkt.

wijzen. Personen die in dit gebied de openbare orde verstoren krijgen onmiddellijk een tijdelijke verblijfsontzegging die door de politie wordt opgelegd. De duur van de verblijfsontzegging wordt langer naarmate de betreffende persoon vaker de openbare orde verstoort. We werken deze maatregel nu uit en informeren uw raad wanneer het gebied als verblijfsontzeggingsgebied wordt aangewezen.

- Het Openbaar Ministerie heeft de problematiek rondom het Bollendak geprioriteerd binnen de ZSM-aanpak (Zorgvuldig, Snel, Maatwerk). Binnen deze aanpak waarbij maatwerk wordt geleverd die recht doet aan de belangen van de dader, het slachtoffer en de maatschappij is snelheid ook een belangrijk element; daders en slachtoffers weten snel waar ze aan toe zijn in een strafzaak.

Overige maatregelen

Zoals aangegeven is afgelopen periode al meer ingezet op de overlast op het plein onder en rondom het Bollendak. Met die inzet gaan we door, naast de bovengenoemde extra inzet. Deze bestaande inzet bestaat onder andere uit:

- Intensief toezicht en handhaving van de veiligheidspartners. Naast politie en gemeentelijke handhavers wordt er ook ingezet door de NS, Qbuzz en Klépierre;
- Grootschalige integrale acties van de eerder genoemde veiligheidspartners waarin zij gedurende enkele uren intensief controleren op bijvoorbeeld zwartrijden en overlast.
- De inzet van stewards; door extra 'ogen en oren' en hun veelvuldige aanwezigheid en contacten met overlastplegers verkrijgen zij nuttige informatie die helpt in deze aanpak.
- Afspraken over intensivering winkelbeveiliging in Hoog Catharijne.
- Preventietrainingen die de gemeente in samenwerking met politie en Klépierre organiseert voor winkeliers.

Maatregelen gericht op criminele en overlastgevende vreemdelingen

Persoonsgerichte aanpak

De aanpak van criminele en overlastgevende vreemdelingen vraagt intensieve samenwerking met het Rijk en de landelijke partijen in de asiel- en vreemdelingenketen. Deze samenwerking wordt de komende periode geïntensiveerd waarbij we met het Rijk, lokale partijen in de zorgketen, de justitiële keten én de partijen in de vreemdelingenketen een persoonsgerichte aanpak gaan opzetten, gericht op deze specifieke overlastproblematiek. Gestart wordt met ongeveer 50 personen die nu in beeld zijn. Voor personen die niet rechtmatig in Nederland verblijven en crimineel gedrag en overlast veroorzaken, wordt beoordeeld of gedwongen of vrijwillig vertrek mogelijk is.

Vreemdelingenrecht

Daarnaast wordt in overleg met het Rijk bekeken welke mogelijkheden het vreemdelingenrecht en de vreemdelingenbewaring nog bieden in de aanpak van crimineel gedrag en overlast van vreemdelingen. Onder andere is contact gelegd met de net gestarte landelijke coördinator voor de aanpak van overlast door 'veiligelanders'.

De aanpak van criminele en/of overlastgevende vreemdelingen vraagt daarmee een nauwe samenwerking met het Rijk. Ik blijf hierover in gesprek met de staatssecretaris.

Met vriendelijke groet,

Mede namens de leden van de driehoek,

Sharon A.M. Dijksema